

alias frustra dubitaret Consultus, ad censeatur in aliis partibus fundi quæ sita possessio? Ita singulariter tenet & declarat Socini. in dict. l. 3. 2. column. 4. notabili. Vicent. in §. Ex contrario ejusdem legis. 3. column. num. 5. nec alius hoc tangit nec declarat. Sed salva eorum pace, ego teneo contrarium, imò, quod etiam in aliis partibus fundi censetur intervenisse actus verus & naturalis, & non censetur fictus: quia considero, quod ille actus verus & naturalis qui intervenit in parte fundi, & virtus & effectus ejus extenditur ad omnes alias partes & sic virtualiter & extensive censentur aliæ partes possideri verè, & naturaliter, & non ficto modo; & per consequens quidquid dispositum & statutum est in actu naturali, & possessione naturaliter quæ sita, habet locum in nostro casu, & sic in aliis partibus fundi: & istud est quod propriè & interminis voluit text. in dict. leg. 3. notatè & subtiliter per me declarata: & hoc videtur voluisse Bald. in cap. 2. de Convent. r. col. num. 2. ubi dicit, quod illud quod derivatur ex aliquo, & est ei annexum, sapit naturam conereti, ut gleba alicujus fundi.

Ex quo deducitur & inferitur, quod si lex nova vel regia excluderet omnes actus & modos fictos quærendi possessionem, non censeretur exclusus iste. Secundò inferitur, quod licet lege vel statuto caveatur, quod procurator non possit quærere possessionem per actum fictum; tamen benè posset quærere per actum naturalem in parte fundi, ut per hoc videatur etiam quærere in aliis partibus. Tertio deducitur & inferitur, quod licet per visum vel actum fictum non possit quis quærere possessionem nisi concurrente voluntate tradentis, ut infra dicitur; tamen isto casu per ingressum unius partis fundi potest quis quærere possessionem in omnibus aliis partibus fundi, nulla concurrente voluntate tradentis. Quarto & generaliter deducitur & inferitur, quod omnia illa quæ sunt disposita à jure in possessione quæ sita vel quærenda per actum verum & naturalem, & effectum ejus, habebunt etiam locum in aliis partibus fundi non apprehensis vel occupatis: quia virtus & effectus adhibitus in parte fundi occupata, virtualiter extenditur ad alias partes.

36 Sed attende, quod contra dispositionem text. in dict. leg. & ejus conclusionem sic declaratam, quæ habet, quod per ingressum partis quæritur possessio totius fundi: facit textus notabilis & subtilis in leg. 1. §. Julianus ait. ff. de Itin. actuque privat. ubi dicitur, quod pro illa tantum parte fundi in qua quis ingressus est, competit interdictum: & sic præsupponit, quod ad alias partes non extenditur possessio: cujus

verba sunt: Julianus ait, quoadusque ingressus est fundum, eo usque ei competere interdictum quod verum est: Sed ad illam, textum vera & notabilis solutio & intellectus est: Quod ibi loquitur in quærenda servitute vel jure super fundo alieno, & quærenda quasi possessione ejus, alio existente in vera & actuali possessione quæ quidem quasi possessio juris, vel servitutis, solam quæritur in parte fundi in quam ingressus fuit; non vero in aliis partibus: quia in eis non habuit animum quærendi possessionem, nec dominus vel possessor fundi habuit animum persequendi, qui quidem animus præsumitur ex actu vel usu limitato usque ad certam partem fundi: unde, merito in aliis non est quæ sita possessio: In dicta vero leg. 3. & conclusionem superiorum, ille qui ingressus est certam partem fundi, aperte habuit animum quærendi possessionem etiam in aliis partibus, & præcessit voluntas possessoris fundi tradentis; vel res vel fundus vacabat: & hoc probat textus in dicta leg. 3. dum dicit, dum ea mente & cogitatione hoc fit, ut totum fundum usque ad terminum velit possidere. Et iste est verus & realis sensus & intellectus prædictorum jurium: & in terminis ita voluit Glossa ordinaria in dict. §. Julianus ait, & ibi Bartol. Alber. & Angel. de Perus. qui summè notant & commendant illum textum in sua principali decision. & ita etiam videtur tenere & declarare Bartol. in leg. Cum de in rem verso. ff. de Usuris. penult. column. numer. 10. idem Bartol. in Authent. qui rem fin. column. Cod. de Sacros. Eccles. Cuman. in leg. 3. ff. de Acquirend. posses. 2. column. prope finem, & ibi Alexand. penultim. column. in medio. Vincent. 16. column. num. 38. Abb. notabiliter in cap. Cum olim. de Præscriptio. penult. column. ultimo notabili. Cæpola in tract. de Servit. rustic. præd. cap. 1. de Servitutibus itineris. 9. column. versic. & nota diligenter.

37 Ex quibus infero singulariter, quod si quis vult quærere aliquod jus, puta, usumfructum, vel aliam quamlibet servitutem in aliquo fundo de voluntate & consensu domini possidentis fundum, quod acquireret illud jus, servitutem, & quasi possessionem ejus per ingressum vel usum in qualibet parte ejusdem fundi, per supra dicta. Pro qua sententia facit text. in leg. 3. versic. Dare. ff. de Usufruct. ubi probatur, quod per ingressum fundi de voluntate concedentis, quæritur jus usufructus: non ergo est necesse, quod in omnibus partibus ingrediatur, sed sufficit attingere quamlibet ejus partem: & per illum text. in dict. §. Dare, ita tenet & declarat Innocent. in cap. Litteris de restitut. spoliat. 2. column. 6. tenet etiam & declarat Alexand. in dict. leg. 3. penult. column. Facit etiam text. in leg. Si

stillicidii, §. fin. Cum l. Sequenti. ff. Quemad. servit. amittant. ubi dicitur, quod si quis habet servitutem in fundo alieno, conservat & retinet quasi possessionem ejus per usum partis fundi: idem etiam probat text. in leg. Is qui usumfructum. ff. Quibus modis usufructus amittatur, textus in leg. Arboribus. §. de Illo. ff. de Usufructu, & ibi communiter DD. Et si dicas, quod ista jura loquuntur in retinenda & conservanda servitute jam quæ sita, & in esse deducta, & quasi possessione ejus; non vero in acquirenda de novo: Respondeo, quod eadem ratio videtur in utroque casu; cum non tractetur de præjudicio alterius possessoris fundi, sed de ejus voluntate & consensu quæratum vel retineatur. Et ex ista consideratione & ratione, & non alia, hoc expressè tenet Bart. in dict. leg. 3. fin. col. ff. de Acquir. posses. ubi dicit, quod si quis vult quærere jurisdictionem vel quasi possessionem ejus in aliquo territorio vel castro, illam quærit si exerceat solum unum actum de voluntate & consensu domini habentis ipsam jurisdictionem: aliam si vult eam acquirere ex propria persona sine consensu & voluntate domini, tunc per usum & exercitium alicujus actus jurisdictionis non acquirat totam jurisdictionem, sed tantum quærit jurisdictionem & quasi possessionem illius certi actus. Quam sententiam & conclusionem Bartol. sequuntur indifferenter omnes DD. in dict. l. 1. de Acquir. posses. idem Bart. Alber. Ang. & communiter DD. in dict. l. 1. §. Julianus ait. ff. de Itin. actuque privat. quem legit Bart. in §. Præcedenti.

Advertendum tamen, quod contra communem intellectum quem assignavi ad text. in dict. l. 3. de Acquir. posses. & ad text. in dict. §. Julianus ait, se offert subtilis difficultas: Nam sequeretur, quod si quis emeret rem à

non domino bona fide, vel alio titulo, haberet & intraret fundum in certa parte pro quærenda possessione; non posset præscribere alias partes, nec eas possidere: quia tunc possessio non est quæ sita de voluntate domini. Sed notabiliter respondeo, quod imò quæritur possessio & præscriptio in aliis: Nec obstat text. in dict. §. Julianus, & communis intellectus ejus: quia debet intelligi respectu servitutis, quæ potest respicere magis unam partem fundi; secus verò in dominio, quod respicit uniformiter totum fundum: Quod declaro sic: nam quando agitur de quærenda servitute, ingressus non videtur habere animum possidendi in aliis partibus; sed quando agitur de quærendo dominio, ingressus videtur habere animum possidendi totum fundum, & ita præsumitur; ideo per ingressum partis quæritur possessio in omnibus, & per consequens dominium & præscriptio.

38 Unum tamen est, quod licet per ingressum alicujus glebæ vel partis fundi censeatur quæ sita possessio totius fundi, ut supra dictum est; tamen illud est verum, & procedit, quando totus fundus est unicus & contiguus. (m) Sed necessario quæro: Quid si sunt plures fundi diversi, & distincti? an per ingressum unius fundi, vel partis ejus, cum animo & voluntate quærendi omnes, acquiratur possessio omnium? In quo subtili & necessario articulo resolutivè dico sic: quod si alii fundi sunt ejusdem naturæ & quantitatis, ut plures fundi rustici ad arandum & seminandum; per ingressum unius, vel partis ejus, acquiruntur cæteri etiam si inter se divisi sint per limites, sepes, vel fossata; quia illa non est propria & realis divisio, ut facit plures diversos & distinctos fundos de per se, sed fit tantum gratia commodioris culturæ, argumento text. in l. Cajus Sejus. §. Titius. ff. de Legatis 2. ubi, si testator simpliciter

(m) Confirmatur noviter & subtiliter, quia servitus afficit & respicit aptitudine & effectu totum fundum, vel quamlibet ejus partem & glebam, tam ex parte utentis, quam patientis: ideo merito, quando agitur de ea quærenda mediante præscriptione contra voluntatem domini ipsius fundi servientis, coarctatur & restringitur, ut non extendatur ad alias partes: Quando verò agitur de quærendo dominio mediante præscriptione, per ingressum partis quæritur possessio & præscriptio in toto fundo; quia uniformiter & virtualiter respicit totum fundum pro indiviso, & non magis unam partem quam aliam; & concurrat voluntas ipsius acquirentis & ipsius concedentis, & militat ratio & propria decisio text. in dict. l. 3. de Acquir. posses. Rursum etiam confirmatur, quia illud quod operatur & disponitur à jure in titulo concessio & habito à domino respectu domini quærendi, habet locum in titulo habito à non domino respectu quasi domini quærendi, ut in leg. Clavibus. ff. de Contrah. empt. & in leg. Qua ratione. §. Si quis. ff. de Acquir. rerum dom. & in leg. Eum qui. §. 1. ff. de Supplicaria, & in §. Item si quis instit. de rerum divis. & in §. Ex his per quas personas, & utrobique communiter DD. & notat. Pomponius. §. Si jussu. ff. de Acquirenda. posses. & in §. Sed iste quidem, Institut. de actionib. Sed respectu domini per ingressum partis quæritur possessio & dominium in toto fundo: Ergo similiter respectu quasi domini.

ter legavit fundum Sejanum, quem per partes locabat; omnes partes veniunt in legato: quem textum ad hoc reputat ibi unicum Alber. & commendant cæteri DD. notat etiam Glossa ordinaria. & ibi DD. in l. *Jubemus. la. 2. Cod. de Sacrosanct. Eccles.* Si verò sunt fundi penitus distincti & separati, ut fundus rusticus, vinea, hortus, nemus, modis, pratium, vel pascua; & à fortiori, si sit fundus urbanus, ut domus, ædificium, vel quid simile: tunc, per ingressum vel apprehensionem unius, vel partis ejus, non quæritur possessio aliorum; sed oportet particulariter in quolibet fundo intrare & quærere possessionem, etiamsi ea intentione & animo intret, ut in omnibus velit quærere, etiam præcedente titulo, & licentia domini adhibita rerum; vel dato quòd res sint vacantes: quia cessat ratio & intentio text. in dict. l. 3. ff. de Acquir. possess. quia aperte fundat se in continuatione unius & ejusdem rei: unde, eo casu quo fundi sunt distincti & separati, non habet locum, nec procedit illa lex: & hoc expressè voluit, in quantum dicit, *ut totum fundum usque ad terminum velit possidere*: & istam doctrinam & resolutionem, licet non sic specificè declaratam, tenet Gloss. ordinaria notabilis in dict. leg. 3. de Acquir. posses. in gloss. fin. quest. & ibi Bart. 2. column. num. 4. Cuman. 2. column. post medium. Alexand. 6. column. num. 21. Socin. fin. column. in fin. Jas. 5. column. num. 30. Vincent. 15. column. num. 30. idem Bart. in leg. *Refid dicimus*, §. fin. ff. de Verb. sign. Din. in cap. 11. de Reg. jur. in 6. 7. column. 4. quest. Angel. in leg. *Licet*, Cod. de Acquir. posses. 1. column. in fin. & ibi Bartol. 1. lectur. 2. column. num. 5. & ibi Salyc. fin. column. in med. Innocent. uno verbo in cap. *Dilectus de capel. monach.* 1. column. Speculator. in titulo de primo Decreto. §. *Jam defectu*, vers. *Sed queritur*. Anton. de But. in cap. *Litteris de restit. spol.* 10. column. num. 30.

39 Advertendum tamen est, quòd istam communem doctrinam & conclusionem superiorem ego singulariter limito & intelligo modis sequentibus: Primò, quòd licet per ingressum & apprehensionem unius fundi, vel partis, censeatur quæsita possessio in omnibus aliis fundis ejusdem naturæ & qualitatis; tamen illud debet intelligi, quando omnes illi fundi uno & eodem nomine nominarentur: secus verò, si quilibet haberet proprium nomen distinctum, & haberet limites suos distinctos; & tunc, etiamsi sint fundi ejusdem naturæ & qualitatis, & omnes sint contigui, quæsita possessio in uno, vel parte ejus, non censeatur quæsita in aliis; quia per diversitatem nominis cen-

sentur inter se fundi distincti, & separati: ita probat mihi text. notabilis & expressus in dict. leg. *Cajus*. §. *Titius de legat.* 2. ubi unus & idem fundus judicatur, quando utraque pars fundi nominatur uno & eodem nomine: ergo aperte dat text. intelligere, quòd si diverso nomine nuncupantur, reputantur diversi fundi: si diversi, ergo apprehensa possessio in uno, non censeatur quæsita in aliis: & ita illum text. intelligit ibi solus Paul. de Castr. qui subdit, quòd si totus fundus continuabatur, nulla facta divisione, tamen singulæ partes habebant singula nomina, & testator legavit simpliciter fundum sub nomine unius partis; non censeatur legasse omnes partes, sed tantum illam nominatam: quòd est singulare, & dicit sibi contigisse de facto. Facit etiam bonus textus in leg. *Quod in rerum*. §. *Si quis poss.* de legat. 1. text. in leg. *Locus*. ff. de Verb. significat.

Secundò intelligo prædictam communem doctrinam, quando fundus ejusdem qualitatis & naturæ esset tamen divisus per limites; quia in dubio semper censeatur unus, ut dixi: secus tamen si esset divisus aliquo magno & notabili signo, puta, quia pars fundi esset vallata & confirmata aliquo edificio: quia tunc judicaretur diversus fundus, & apprehensa possessio in uno, non censeatur apprehensa in aliis, etiamsi omnes eodem nomine nuncuparentur, argumento text. in dict. §. *Titius* & ibi expressè tenet Paul. de Cast.

Tertiò intelligo prædictam communem doctrinam, quando talis fundus ejusdem qualitatis & naturæ esset contiguus: secus verò si intervallum esset in medio, ut quia unus est in uno loco & regione, alius in alio: nam licet eodem nomine nuncupentur, apprehensa possessio in uno, non censeatur quæsita in alio: ita probat text. notabilis in leg. *Si quis duas*. §. *Si quis partem*, versic. *Planè*. ff. *Commun. prædior.* text. in l. *Communi dividendo*. §. *Ne rarius*. ff. *Commun. divid.* & in terminis ita Bartol. in leg. 1. ff. de Rebus dubiis. 2. col. n. 3. & ibi Paul. 1. col. num. 2. & communiter DD. ita intelligendo text. in dict. §. *Titius*, & tenet etiam Paul. in eodem §. *Titius*.

Quartò intelligo prædictam communem doctrinam, quòd per ingressum fundi non quæritur possessio aliorum fundorum, quando quis vult quærere possessionem per actum verum & naturalem possessionis, mediante titulo; vel quia res sunt vacantes: secus verò, si quis vellet acquirere possessionem per visum & aspectum oculorum, fundis existentibus in præsentia; quia tunc, modò sint penitus distincti & separati, modò non, potest illam acquirere

concurrente voluntate tradentis, argumento text. in leg. 1. §. *Si jusserim*. ff. de Acquir. posses. & in leg. *Quod meo*. §. *Si venditorem*, eod. tit. ita tenet & declarat solus Romanus in leg. 3. eod. tit. 2. col.

Ex quibus inferitur notabiliter in practica, quòd quando judex vel executor mittit aliquem in possessionem plurium fundorum, debet servari prædicta distinctio: nam si fundus est unus & continuus, sufficit mittere in uno, vel in aliqua parte: si verò sunt plures realiter distincti, ex causis vel rationibus superioribus non sufficit mittere in uno, vel in aliqua parte pro aliis, sed particulariter debet mittere in quolibet eorum: quod aperte fundatur ex superioribus; & in terminis tenet Speculator in tit. de primo Decreto. §. *Jam de effectu*, vers. *Sed queretur præterea*. Ex superioribus etiam inferitur, quòd si hæres, postquam est factus dominus per additionem hæreditatis, vellet apprehendere possessionem rerum hæreditariarum, debet servari prædicta distinctio: nam si sunt plures fundi qui judicantur unus & idem, sufficit apprehendere possessionem unius vel partis ejus pro omnibus: si verò sunt plures fundi distincti, ita ut supra declaratum est, tunc non sufficit unum apprehendere pro omnibus, sed particulariter debet apprehendere possessionem in quolibet eorum: ita expressè tenet Andreas de Isern. in tit. *quid sit investitura*, in 2. col. in fin. & in princ. 3. in lib. 2. Feudor. Alexand. in dict. leg. 1. ff. de Acquir. posses. 6. col. num. 22. Jas. ibi 6. col. num. 31. pro qua sententia in specie facit text. in leg. 1. §. *Veteris*, supra, eod. text. in leg. *Qui absenti*, §. fin. text. in leg. *Prædia*, eod. titul. quibus probatur, quòd apprehensa possessio unius rei hæreditariæ, non censeatur quæsita possessio in aliis rebus, nisi particulariter apprehendatur. Nec obstat text. ille notabilis in l. *Restituta*. ff. ad Trebellian. ubi disponitur, quòd restitutione unius tantum rei hæreditariæ facta per hæredem gravatum in fideicommissarium, inducit plenam restitutionem in omnibus aliis rebus: Quia ille textus debet intelligi respectu ipsius juris universalis, ut statim efficiatur dominus omnium rerum hæreditariarum: quia cum verbalis restitutio sufficeret, ut ibi, meritò sufficit traditio & restitutio unius rei, sicut dicimus in hærede directo; quia additio hæreditatis, & actus gestus in una sola re hæreditaria, qui non potest fieri citra jus & nomen hæredis, inducit additionem in tota hæreditate universali: text. est in l. *Si quis mihi bona*. §. *Sed quid si mandavit*, ibi: *Aut rem hæreditariam distrahat*. ff. de Acquir. hæred. text. in l. *Geris*, cum mater. text. in l. *Pro hære-*

de, text. in l. *Si ex asse*, eod. titul. Secus tamen est in acquisitione possessionis: quia una re restituta per hæredem gravatum, vel una re apprehensa per hæredem directum, non quæritur possessio in aliis, nisi expressè apprehendatur: ita expressè tenet Bart. in dict. l. *Restituta*, in princ. & communiter DD. Din. in cap. 1. de Reg. jur. in 6. 4. quest. & ista est intentio Bart. in leg. 4. supra eod. 2. column. num. 5. & ista est veritas: & facit expressè text. in leg. *Cum hæredes infra*, isto tit.

40 Item juxta prædicta notabiliter quæro: Si hæres, vel alius successor universalis vellet quærere possessionem rerum mobilium existentium in aliqua domo, vel re, utrum sufficiat apprehendere possessionem ipsius domus, vel rei, in qua prædictæ res mobiles continentur? Et breviter dico, quòd sic: quia qui possidet continens, videtur possidere contentum, argumento text. in leg. *clavibus*. ff. de Contrahend. emp. ubi apprehensa possessione clavium, sub quarum custodia sunt merces, vel aliquæ res, statim quæritur possessio earum: ergo melius & à fortiori, apprehensa possessione domus, vel rei continentis in se res mobiles, censeatur quæsita possessio earum, si ad hoc concurrat animus: & ex isto fundamento & ratione ita singulariter Bartol. in leg. de His, Cod. de Furtis 1. column. num. 1. Alexand. in leg. 3. ff. de Acquir. posses. fin. column. num. 27. Socin. ibi penultim. column. in medio, reputans esse notabile: Jas. ibi penultim. column. num. 33. Pro qua sententia facit bonus text. in leg. *Si ego*. §. *Si dotis autem causa*, vers. *Quid enim interest*. ff. de Fure dotium, ubi dicit text. quòd paria sunt, quòd res alicui tradantur, vel quòd de voluntate ejus ponantur in aliqua domo sua: quem etiam ad hoc consideravit Bald. in dict. leg. de His, facit etiam text. qui non allegatur, in leg. *Quod meo*. §. *Si venditorem*. ff. de Acquir. posses. in princ. qui expressè hoc probat: Facit etiam expressus & notabilis text. qui ab aliquo non consideratur, in leg. 3. §. *Item feras*, eod. titul. in vers. *Alioquin*, &c. ubi dicit, quòd si emo sylvam alterius, in qua sunt animalia, quod non possideo illa, ex eo quòd dominus vendens non possidebat: ergo si dominus possideret, ego emptor possidendo sylvam, possiderem animalia. Facit etiam ultra eum optimus text. in l. 1. §. *Planè si que res*, juncto. §. *Superiori*. ff. de Vi & vi armat. ubi dicitur, quòd licet interdictum istud unde vi, non competat pro violentia facta in re mobili, sed tantum pro immobili; tamen, si fiat violentia in re immobili in qua sunt aliquæ res mobiles, bene competit illud interdictum, etiam pro illis rebus mobilibus,